

Васил Левски (по стария правопис - **Василь Лѣвскій**) е псевдоним, с който е известен *Васил Иванов Кунчев* - български революционер, идеолог и организатор на българската национална революция, национален герой. Той е основател на Вътрешната революционна организация (ВРО) и на Българския революционен централен комитет (БРЦК).

Известен е като *Апостола на свободата*, заради организирането и разработването на стратегията за освобождаване на България от османско иго. Той пътува по страната и създава тайни районни комитети, които да подготвят националния бунт. Неговата мечта е за *чиста и свята република*, в която всички да имат равни права, независимо от етническата и религиозната им принадлежност. Създадената от Левски Вътрешна революционна организация е основата, върху която стъпват организаторите на Априлското въстание. Това въстание и последвалата Руско-турска война довеждат до възстановяване на България като държава на европейската карта.

Васил Иванов Кунчев (Левски) е роден на 18.07.1837 година в Карлово. Той учи в родния си град, а след това в Стара Загора. През 1858 г., с помощта на вуйчо си Василий, Левски приема монашество под името Игнатий, а година по-късно става дякон. Известен е и под името *Дякона*.

На 3 март 1862 г., под влияние на идеите на Г. С. Раковски, Васил Кунчев заминава за Сърбия и постъпва в Първа българска легия в Белград, като участва в сраженията за Белградската крепост. В този период получава прозвището Левски, заради проявената храброст и ловкост. След разпускането на легията се присъединява към четата на Ильо войвода.

През 1864 г. Левски се отказва от монашеския живот и започва да работи за народното дело - свободата на България. Движи в средите на революционно настроената българска емиграция в Румъния, между които са Хаджи Димитър и Стефан Караджа. През 1866 година той се среща с Раковски и по негово предложение е определен за знаменосец в четата на Панайот Хитов. Заедно с четата изживява всички трудности и разочарования по време на прехвърлянето в България и похода в Балкана

през 1867 г. След неуспеха, В.Левски отива в Сърбия и постъпва във Втората българска легия на Раковски (1867-1868).

Със средствата, предоставени от „Българското общество“ и читалище „Братска любов“, организация на „младите“, Левски заминава за Цариград с параход на 11 декември 1868 г., за да предприеме оттам първата си обиколка из българските земи. Тя е с осведомителна цел. През май 1869 г. Левски започва втората си обиколка в българските земи, по време на която поставя началото на изграждането на вътрешната революционна организация (ВРО). Първият комитет е основан в Плевен, продължава с изграждането на местни революционни комитети в Ловеч, Троян, Карлово, Калофер, Казанлък, Пловдив, Сопот, Чирпан и др. Левски осъзнава, че за да има въстание е необходима по-голяма подготовка на народа, повече революционни комитети, свързани организационно помежду си.

В края на 1869 г. в Румъния, заедно с Любен Каравелов, участва в създаването на Българския революционен централен комитет.

До края на 1871 г. Васил Левски успява да създаде гъста мрежа от революционни комитети, обединени в цялостна Вътрешна революционна организация (ВРО). За столица на ВРО е обявен Ловеч, а комитетът в този град е обявен за Български революционен централен комитет (БРЦК). В запазената документация и в печата на организацията той е наричан още Привременно правителство на България. Създаването на ЦК в България е изключително важна стъпка в укрепването на вътрешната комитетска организация. С това Левски осигурява организационно работата си по подготовката на въстанието в страната.

Васил Левски се налага като лидер на ВРО, идеолог, организатор и ръководител на българското национално-освободително движение. Той обобщава опита на революционното движение до този момент и пръв достига до съзнанието за необходимостта от предварителна подготовка чрез създаването на революционни комитети и пренасяне на центъра на организирането на националната революция в българските земи. Убеден демократ, Левски вярва в силите на българите сами да извоюват своята свобода, защото „който ни освободи, той ще ни зароби“. Проповядва идеята за „свята и чиста република“, за общество и държава, в която всички „да бъдат напълно свободни там, где то живее българинът – в България, Тракия, Македония“.

На 22 септември 1872 г. Димитър Общи – един от помощниците на Левски, организира обир на турската поща в Арабаконак. Левски е против, но е подкрепен единствено от поп Кръстю Никифоров. Залавянето на участниците нанася тежък удар на революционната организация. Левски получава нареждане от БРЦК и Каравелов за вдигане на въстание, но отказва да го изпълни и решава да прибере архивите на ВРО от Ловеч и да се прехвърли в Румъния. На 27 декември 1872 г. бива заловен от турската полиция до Къкринското ханче (източно от Ловеч) и по-късно осъден на смърт чрез обесване.

На 18 февруари (6 февруари по *стар стил*) 1873 г. присъдата е изпълнена в околностите на София. Мястото на обесването на Васил Левски се намира в центъра на днешна София, където е издигнат негов паметник.